

EESTI 2006. AASTA II KVARTALI ESIALGSE MAKSEBILANSI KOMMENTAAR

- Eesti majanduse kiire kasv ja sellega kaasnenud suur tarbimis- ja investeringuvajadus hoidsid Eesti maksebilansi jooksevkonto puudujäägi 2006. aasta II kvartalis, nagu I kvartaliski, jätkuvalt kõrge. See hõlmas 11,3% nelja viimase kvartali oodatavast SKPst (vt tabel 1 ja joonis 1)¹. Absoluutväärtuses oli puudujääk 6,3 miljardit krooni, olles viiendiku võrra suurem kui 2005. aasta II kvartalis ning jäädes eelmise kvartali tasemele.
- Jooksevkonto puudujäägi suurenemist mõjutas eelkõige väliskaubanduskonto defitsiidi kasv, ülejäänud jooksevkonto alamkontode seis paranes.
- Väliskapitali sissevool toimus põhiliselt muu investeringukapitali vormis.
- Rekordiline oli kapitalikonto ülejääk – 1,3 miljardit krooni.

Kaupade konto 8,1 mld kroonine puudujääk ületas jooksevkonto puudujääki 1,8 mld krooniga, suurenedes tunduvalt nii eelmise kvartali kui ka 2005. aasta II kvartali suhtes ning moodustades 16% hinnangulisest SKPst. Kaupade väljavedu oli 30,3 mld ja sissevedu 38,5 mld krooni, mõlemad suurenesid aastataguse perioodiga võrreldes 29%.

Kaupade väljaveo suurimad kaubagrupid olid elektroonika- ja naftatooted ning puit ja puittooted. Ka kaupade sisseveos olid esikohal elektroonikatooted, järgnesid naftatooted, transpordivahendid ja keemiakaubad. Viimaste kvartalite jooksul on kiiresti kasvanud übertootluse eesmärgil Eestisse sisseveetavate ja hiljem taas välja veetavate naftatoodete käive. Nende osakaal on märgatavalt tõusnud nii ekspordis kui ka impordis. Kui 2005. aasta II kvartalis hõlmasid mineraalsed tooted ekspordis 7% ja impordis 9%, siis käesoleva aasta II kvartalis vastavalt 18% ja 16%. Suurim kaubakonto puudujäägi tekitaja oli masinate-seadmete grupp, kuid puudujäägi kasvu mõjutas enim transpordivahendite (peamiselt sõiduautode) ning keemiakaupade sisse- ja väljaveo vahe suurenemine. Ülejäägiga olid puit ja puittooted.

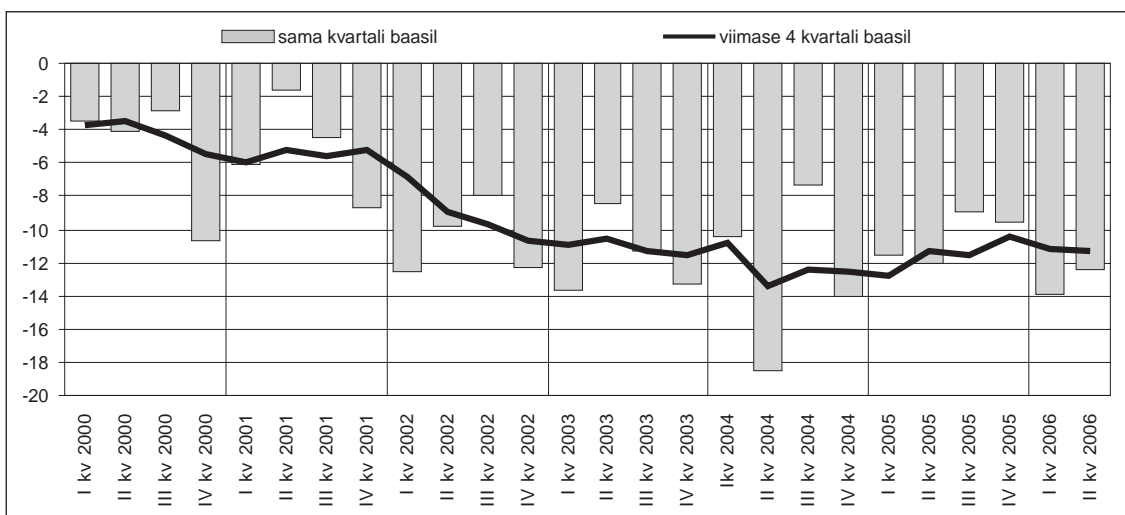
Peamine väliskaubanduspartner oli endiselt Euroopa Liit, kuid selle osakaal kaupade väljaveos langes 2005. aasta II kvartali 79%lt 2006. aasta II kvartalis 64%ni ja impordis vastavalt 78%lt 72%ni. Languse põhjustas naftasaaduste suurenenud eksport ja import valdavalt ELi-väliste riikidega. Suurimad ekspordipartnerid olid Soome, Rootsi, Läti, Venemaa ja USA, impordipartnerid aga Soome, Venemaa, Saksamaa, Rootsi ja Leedu.

Teenuste konto ülejääk moodustas 3,9 mld krooni, olles aastaga suurenenud 0,5 mld krooni võrra. Teenuste müük kasvas 12% ja ost 9%. Teenuste ülejääk kasvas põhiliselt veoteenuste toel (eelkõige mere- ja maanteevedu), mille müük suurenes ostust kiiremini. Ülejääki suurendasid ka finantsteenused, mille puudujääk muutus ülejäägiks, ning arvuti- ja infoteenuste ülejäägi kahekordne kasv. Teenuste konto kogukäibe struktuur praktiliselt ei muutunud: veoteenused moodustasid sellest 42%, reisiteenused 29% ja muud äriteenused 17%.

¹ Jooksevkonto puudujääk reinvesteeritud tuluta, mille puhul reaalsel rahaliikumist ei toimu, moodustas viimase nelja kvartali baasil 7,1% oodatavast SKPst.

Tabel 1. Eesti maksebilanss (mln kr)

Kirje	2002	2003	2004					2005					2006	
	Kokku	Kokku	I	II	III	IV	Kokku	I	II	III	IV	Kokku	I	II
Jooksevkonto	-12 908,0	-15 415,6	-3616,7	-6 714,5	-2 659,1	-5 361,3	-18 351,6	-4 474,9	-5 230,9	-4 006,4	-4 426,2	-18 138,4	-6 362,4	-6 349,2
Kaubad ja teenused	-8 564,6	-10 199,6	-1 874,8	-4 988,7	-1 572,0	-3 483,2	-11 918,7	-2 149,5	-2 823,2	-2 338,2	-3 356,9	-10 667,8	-3 862,5	-4 239,5
Kaubad	-18 455,3	-21 666,7	-4 647,5	-8 737,1	-5 921,4	-6 193,0	-25 499,0	-4 366,8	-6 208,4	-6 166,0	-6 554,7	-23 295,8	-5 743,7	-8 161,8
kreedit (FOB)	57 948,7	63 443,7	16 930,6	18 019,9	19 183,0	21 066,0	75 199,5	21 409,6	23 606,6	25 320,7	27 811,2	98 148,2	28 381,0	30 338,5
deebet (FOB)	-76 404,0	-85 110,4	-21 578,1	-26 756,9	-25 104,4	-27 259,1	-100 698,5	-25 776,4	-29 815,0	-31 486,7	-34 366,0	-121 444,0	-34 124,7	-38 500,3
Teenused	9 890,7	11 467,1	2 772,7	3 748,4	4 349,4	2 709,8	13 580,3	2 217,3	3 385,2	3 827,7	3 197,9	12 628,1	1 881,2	3 922,3
kreedit	28 164,3	30 674,0	7 334,1	9 479,4	9 969,1	8 883,7	35 666,4	7 872,9	10 098,5	10 796,6	11 068,2	39 836,2	8 192,8	11 269,3
deebet	-18 273,6	-19 206,9	-4 561,4	-5 731,0	-5 619,8	-6 173,9	-22 086,1	-5 655,6	-6 713,3	-6 968,9	-7 870,3	-27 208,2	-6 311,6	-7 347,0
Tulu	-5 391,1	-7 375,2	-1 954,2	-1 763,3	-1 169,3	-3 064,2	-7 950,9	-2 494,9	-2 976,4	-1 839,9	-1 418,2	-8 729,3	-2 375,5	-2 652,3
kreedit	3 371,3	3 449,5	647,7	1 238,8	1 912,0	1 686,0	5 484,4	1 579,8	1 837,0	2 773,0	2 273,2	8 463,0	2 322,3	2 943,1
deebet	-8 762,4	-10 824,8	-2 601,8	-3 002,1	-3 081,2	-4 750,2	-13 435,3	-4 074,6	-4 813,4	-4 612,9	-3 691,4	-17 192,3	-4 697,8	-5 595,4
Jooksevülekanded	1 047,7	2 159,2	212,3	37,4	82,2	1 186,1	1 518,0	169,5	568,7	171,6	348,8	1 258,7	-124,3	542,7
kreedit	2 065,6	3 670,7	687,3	1 028,8	972,0	2 588,6	5 276,7	1 398,1	1 670,3	1 350,4	1 848,6	6 267,4	1 336,8	1 839,5
deebet	-1 017,9	-1 511,5	-475,0	-991,3	-889,8	-1 402,5	-3 758,7	-1 228,6	-1 101,5	-1 178,8	-1 499,8	-5 008,7	-1 461,1	-1 296,9
Kapitali- ja finantskonto (reservvarata)	13 055,3	18 260,3	3 307,6	7 116,2	3 616,6	7 492,4	21 532,8	6 698,7	3 266,6	4 521,3	8 748,6	23 235,2	5 898,6	7 408,0
Kapitalikonto	636,4	685,2	65,3	154,4	117,6	808,0	1 145,3	469,0	327,3	181,3	789,9	1 767,5	1 191,3	1 301,7
Finantskonto	12 418,9	17 575,1	3 242,4	6 961,8	3 499,0	6 684,4	20 387,5	6 229,7	2 939,3	4 340,0	7 958,7	21 467,6	4 707,3	6 106,3
Otseinvesteeringud	2 611,8	10 716,0	2 058,8	1 840,0	835,3	4 012,7	8 746,9	13 786,5	15 458,3	2 654,5	-2 880,1	29 019,2	5 766,9	-394,3
Välismaal	-2 188,4	-2 149,2	-1 007,9	-834,5	-988,9	-557,3	-3 388,6	-892,2	-2 529,8	-1 642,1	-2 663,2	-7 727,3	-1 830,7	-3 527,2
Eestis	4 800,2	12 865,3	3 066,7	2 674,5	1 824,3	4 570,0	12 135,5	14 678,6	17 988,1	4 296,6	-216,9	36 746,4	7 597,7	3 133,0
Portfelliinvesteeringud	2 442,4	2 431,6	-681,0	5 569,3	-2 234,9	6 449,2	9 102,6	-5 576,7	-20 959,0	-5 331,6	4 454,7	-27 412,6	-11 975,2	-1 348,1
Nõuded	-3 182,9	-5 351,6	-767,7	-183,7	-2 443,1	-1 381,2	-4 775,7	-3 692,5	-2 575,7	-4 609,4	59,3	-10 818,4	-5 618,7	-1 626,7
Omandiväärtpaberid	9,1	-1 028,9	-441,6	-565,5	-544,6	-1 341,8	-2 893,5	-1 373,5	-1 243,1	-1 467,8	-764,5	-4 848,9	-1 243,2	-1 018,8
Võlaväärtpaberid	-3 192,0	-4 322,7	-326,2	381,7	-1 898,4	-39,4	-1 882,2	-2 319,0	-1 332,6	-3 141,6	823,8	-5 969,5	-4 375,5	-607,8
Kohustused	5 625,3	7 783,2	86,7	5 753,1	208,1	7 830,4	13 878,3	-1 884,2	-18 383,2	-722,2	4 395,4	-16 594,2	-6 356,5	278,5
Omandiväärtpaberid	912,2	1 526,9	147,3	459,6	707,1	891,3	2 205,3	-9 703,8	-10 127,2	842,0	2 809,3	-16 179,6	-29,0	175,4
Võlaväärtpaberid	4 713,1	6 256,2	-60,5	5 293,4	-499,0	6 939,1	11 673,0	7 819,5	-8 256,0	-1 564,2	1 586,1	-414,6	-6 327,5	103,1
Tuletisinstrumendid	-63,7	-19,3	68,1	-42,6	-62,2	28,3	-8,3	45,4	-62,8	-74,9	-5,3	-97,7	103,8	42,1
Nõuded	-43,2	-139,2	56,5	-5,5	-18,7	-67,4	-35,1	61,9	-42,9	-24,7	19,3	13,5	96,8	-7,3
Kohustused	-20,5	120,0	11,7	-37,1	-43,5	95,7	26,8	-16,5	-19,8	-50,2	-24,6	-111,2	7,0	49,4
Muud investeeringud	7 428,4	4 446,8	1 796,4	-405,0	4 960,8	-3 805,8	2 546,4	-2 025,4	8 502,7	7 092,0	6 389,5	19 958,8	10 811,8	7 806,6
Nõuded	695,1	-2 284,6	-1 763,9	-4 918,3	2 163,0	-6 649,6	-11 168,8	-12 047,9	5 477,4	-2 127,6	-2 008,9	-10 706,9	-5 138,4	1 116,5
Pikaajalised	-1 083,0	-565,7	-1 154,6	-1 903,9	250,0	-3 244,1	-6 052,6	-1 961,8	-3 678,6	3 096,5	7 975,9	5 432,1	-866,7	-1 542,5
Lühiajalised	1 778,1	-1 718,9	-609,3	-3 014,4	1 913,0	-3 405,5	-5 116,1	-10 086,1	9 156,1	-5 224,1	-9 984,8	-16 139,0	-4 271,7	2 659,0
Kohustused	6 733,3	6 731,4	3 560,3	4 513,3	2 797,8	2 843,8	13 715,1	10 022,5	3 025,3	9 219,6	8 398,3	30 665,7	15 950,2	6 690,2
Pikaajalised	1 829,0	4 309,1	692,3	998,8	-512,4	2 561,8	3 740,5	2 690,0	1 886,7	6 055,0	5 454,0	16 085,6	4 623,7	12 687,2
Lühiajalised	4 904,3	2 422,3	2 868,0	3 514,5	3 310,1	282,0	9 974,7	7 332,5	1 138,6	3 164,6	2 944,3	14 580,1	11 326,5	-5 997,0
Vead ja täpsustused	779,5	-532,7	-159,3	323,4	1 060,2	-980,1	244,2	467,6	471,1	-471,1	-680,4	-212,8	-810,6	746,5
Üldbilanss	926,8	2 312,1	-468,4	725,1	2 017,7	1 151,0	3 425,4	2 691,4	-1 493,3	43,8	3 641,9	4 883,9	-1 274,3	1 805,4
Reservvara	-926,8	-2 312,1	468,4	-725,1	-2 017,7	-1 151,0	-3 425,4	-2 691,4	1 493,3	-43,8	-3 641,9	-4 883,9	1 274,3	-1 805,4

Joonis 1. Jooksevkonto saldo SKP suhtes (%)

Teenuste osas olid Eesti peamisteks äripartneriteks ELi liikmesriigid, mis hõlmasid teenuste müügist ja ostust 74–75%. Suurim positiivne saldo oli Eestil Soomega (2,5 mld krooni) ja suurim negatiivne saldo Saksamaaga (0,2 mld krooni).

Sisemajanduse koguprodukti otseste komponentide, kaupade ja teenuste eksport kokku kasvas aeglasemalt kui import, mistõttu nende negatiivne saldo suurenes 2005. aasta II kvartali 6,5%lt 2006. aasta II kvartalis 9,1%ni viimase nelja kvartali oodatava SKP suhtes.

Tulukonto puudujääk vähenes 11% ja moodustas 2,7 mld krooni. Eesti investorite välismaal teenitud tulu (kreeditkäive) kasvas 60% ja oli 2,9 mld krooni. Sellest 42% moodustas tööjõutulu ning ülejäänud investeeringutulu, millest omakorda 43% oli reinvesteeritud tulu. Mitteresidentide poolt Eestisse paigutatud kapitalilt ja tööjõult teenitud tulu (deebetkäive) oli 5,6 mld krooni. Mitteresidentide tulust hõlmas investeeringutulu 96%, millest 45% oli reinvesteeritud tulu. Jättes tulukontost välja reinvesteeritud tulu, mille puhul reaalset rahaliikumist ei toimu, oli tulukonto 0,9 mld kroonise puudujäägiga.

ELiga ühinemine ning tööjõu vaba liikumine suurendasid märgatavalt nii residentide välismaal teenitud kui ka mitteresidentide Eestis teenitud tööjõutulu: esimene kasvas 64% ja viimane 45%. Residentide välismaal saadud tööjõutulust 42% teeniti Soomes, 19% Ühendkuningriigis, 10% Rootsis, 8% Iirimaa ja 5% USA-s ja Norras. Eestis teenisid tööjõult Soome (42%), Rootsi (19%), Poola (11%), Ukraina (10%) ja Venemaa (7%) residentid.

Valdav osa residentide investeeringutulust pärines Euroopa Liidust, sh 36% Lätist, 22% Küprosel ja 18% Leedust. Eestis enim investeeringutululu teeninud mitteresidentid pärinesid samuti EList: 32% investeeringutulust teenisid Rootsi ja 29% Soome investorid. Residentide investeerimistulust 40% teenisid finantsvahenduse, 20% veonduse, laenduse ja side, 13% ehituse ning 11% kinnisvara, rentimise ja äritegevuse investorid. Mitteresidentide investeerimistulust 33% teeniti finantsvahendusest, 18% töötlevast tööstusest, 17% hulgi- ja jaekaubandusest ning 14% kinnisvara, rentimise ja äritegevuse valdkonnast.

Jooksevülekannete ja kapitalikonto ülejääk suurenes aastataguse perioodiga võrreldes üle kahe korra ning moodustas 1,8 mld krooni. Ülejääk kasvas eelkõige kapitalikonto toel (laekumised ELi struktuurifondidest ja saastekvootide müük), jooksevülekannete positiivne saldo jäi ligilähedaselt aastatagusele tasemele.

FINANTSKONTO positiivne saldo suurenes 2006. aasta I kvartaliga võrreldes ligi kolmandiku võrra ja moodustas 6,1 mld krooni. Väliskapitali sissevool toimus põhiliselt muude investeeringutena, otse- ja portfelliinvesteeringute osas ületas kapitali väljavool nende sissevoolu.

Otseinvesteeringute väljavool oli 0,4 mld krooni ulatuses suurem kui sissevool. Välisriikide otseinvesteeringud Eestis suurenesid 3,1 mld ning Eesti residentide otseinvesteeringud välismaale 3,5 mld krooni võrra.

Otseinvesteeringute sissevoolust 78% oli reinvesteeritud tulu, 13% muu otseinvesteeringukapital ning 9% investeeeringud aktsia-/osakapitali. Otseinvesteeringud pärinesid põhiliselt Soomest (37%) ja Rootsist (36%); ELi osatähtsus oli ligi 100%. 73% otseinvesteeringutest tehti finantsvahendusse, ülejäänud põhiliselt töötlevasse tööstusse ning hulgi- ja jaekaubandusse.

Residentide välismaale tehtud otseinvesteeringute struktuuris hõlmasid 57% aktsia-/osakapitali investeeeringud, 23% muu otseinvesteeringukapital ning 20% reinvesteeritud tulu. Investeeringute peamiselt Läti (68%), Leetu (18%) ja Küprosele (17%). Euroopa Liidu osatähtsus oli siingi ligi 100%. Suurimad investeeeringud tegid finantsvahenduse (49%), veonduse, laonduse ja side (22%), hulgi- ja jaekaubanduse (11%) ning kinnisvara, rentimise ja äritegevuse investorid (11%).

Portfelliinvesteeringute negatiivne saldo oli 1,3 mld krooni. Portfelliinvesteeringute nõuded suurenesid eelmise kvartaliga võrreldes 1,6 mld ja kohustused 0,3 mld krooni võrra. Nõuete suurenemine tulenes peamiselt muude sektorite omandiväärtpaberite nõuete kasvust.

Muude investeeeringute netosissevool oli 7,8 mld krooni. Nõuded vähenesid 2006. aasta I kvartaliga võrreldes 1,1 mld krooni võrra eelkõige krediitiasutuste lühiajaliste nõuete kahanemise tõttu (valdavalt lühiajaliste laenude tagasimaksmine). Muude investeeeringute kohustused suurenesid 6,7 mld krooni võrra peamiselt krediitiasutuste sularaha ja hoiuste ning muude sektorite laenukohustuste kasvu tõttu.

* * * * *

Täpsustatud andmetel oli 2006. aasta I kvartali maksebilansi jooksevkonto puudujääk 6,4 mld krooni ehk 11,1% viimase nelja kvartali SKP suhtes.

2006. aasta III kvartali esialgne maksebilanss avaldatakse Eesti Panga koduleheküljel <http://www.eestipank.info> 27. detsembril 2006 kell 12.

Avaldamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale.

Eesti Panga rahvusvaheliste ja avalike suhete osakond